

EURÓPSKA ZNAČKA UDELENÁ INOVATÍVNYM PROJEKTOM V OBLASTI JAZYKOVEJ VÝUČBY A VZDELÁVANIA

Európske priority pre udelenie európskej jazykovej značky na roky 2018 – 2020

Európske priority pre udelenie európskej jazykovej značky na roky 2018 – 2020 vychádzajú z oznámenia Komisie „Rozvoj škôl a excelentná výučba: kľúč pre výborný štart do života“¹, prijatého v máji 2017, a z oznámenia Komisie „Podpora rastu a súdržnosti v pohraničných regiónoch EÚ“, prijatého v septembri 2017². Zohľadňujú aj priebežné preskúmanie európskeho rámca kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie, ktoré sa začalo v júni 2016³.

V oznámení o rozvoji škôl a excelentnej výučbe Komisia určila tri oblasti, kde sú potrebné opatrenia a kde podpora na európskej úrovni môže pomôcť pri riešení dôležitých výziev: vytvorenie lepších a inkluzívnejších škôl, podpora učiteľov a vedúcich pracovníkov škôl v záujme excelentnosti výučby a vzdelávania a lepšia správa a riadenie školských vzdelávacích systémov.

Oznámenie o pohraničných regiónoch vyzýva k opatreniam zameraným na podporu cezhraničnej mobility a štúdia jazykov v záujme zlepšenia konkurencieschopnosti a súdržnosti pohraničných regiónov. Členské štáty, regióny a obce sa vyzývajú, aby využili možnosti celoživotného vzdelávania, a zintenzívnili tak úsilie zamerané na podporu dvojazyčnosti v pohraničných regiónoch.

V európskom rámci kľúčových kompetencií sa stanovujú kompetencie, ktoré potrebujú všetci jednotlivci na osobné naplnenie a rozvoj, aktívne občianstvo, sociálne začlenenie a zamestnanie vrátane kompetencií potrebných na osvojenie a používanie jazykov.

1. Rozvoj lepších a inkluzívnejších škôl a podpora učiteľov a vedúcich pracovníkov škôl pri otváraaní sa rozmanitosti

Počet študentov v Európe, ktorých materinský jazyk je odlišný od vyučovacieho jazyka, rastie⁴. Z dôkazov vyplýva, že výučba žiakov v materinskom jazyku je nesmierne dôležitá pre ich dobrý skorý štart do vzdelávania⁵. V skutočnosti spôsobilosti rozvinuté v jednom jazyku sa dajú preniesť do iného jazyka za predpokladu, že existuje dostatočné vystavenie obom jazykom a dostatočná motivácia k štúdiu⁶.

Školy, ktoré sa otvárajú jazykovej a kultúrnej rozmanitosti a podporujú integráciu, majú na všetky deti pozitívny vplyv, pokiaľ ide o ich schopnosť učiť sa. Školy, v ktorých sú deti

1 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, COM(2017) 248 final, 30.5.2017.

2 Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu, COM(2017) 534 final, 20.9.2017.

3 Revidovaný rámec kľúčových kompetencií sa plánuje prijať v štvrtom štvrťroku 2017.

4 Európska komisia (2016), Monitor vzdelávania a odbornej prípravy za rok 2016.

5 Pozri UNESCO (2008), Mother tongue matters: Local language as a key to effective learning (Problematika materinského jazyka: Miestny jazyk ako kľúč k účinnému vzdelávaniu), Paríž.

Rada Európy, parlamentné zhromaždenie: The place of mother tongue in school education (Miesto materinského jazyka v školskom vzdelávaní), dok. 10837, správa, 2006.

6 Cummins, J. (1981), „The role of primary language development in promoting educational success for language minority students“ (Úloha rozvoja prvého jazyka pri podpore vzdelávacieho úspechu študentov z jazykových menšín). In: California State Department of Education (ed.), Schooling and Language Minority Students. A Theoretical Framework, Los Angeles, Ministerstvo vzdelávania štátu Kalifornia.

rýchlejšie zaradené do väčšinových tried, poskytnú lepšie príležitosti pre kultúrne povedomie a ocenenie rozmanitosti prostredníctvom výučby a vzdelávania. Okrem toho viacjazyčný prístup v triedach od útleho veku môže mať pozitívny vplyv na schopnosť učiť sa, a to u všetkých detí bez ohľadu na prostredie, z ktorého pochádzajú.

V rámci nedávnej štúdie Komisie⁷ sa zistilo, že zatiaľ čo študenti môžu pochádzať z celého sveta a hovoriť mnohými jazykmi, učitelia vo väčšine európskych krajín zostávajú do veľkej miery homogénni a často nemajú skúsenosti s výučbou v rozmanitom prostredí školského vzdelávania. Hoci jazyky predstavujú len jeden aspekt rozmanitosti, sú nesmierne dôležité, pretože vzdelávanie je do veľkej miery jazykový proces. Vzdelávanie akéhokoľvek druhu sa míňa účinku, ak študent v plnej miere nerozumie jazyku používanému v triede.

V tejto súvislosti zostáva vzdelávanie učiteľov kľúčovou prioritou: musia sa ďalej rozvíjať stratégie na prípravu učiteľov na jazykovo rozmanité skupiny študentov. Systémy vzdelávania musia učiteľov vybaviť schopnosťou vytvárať vhodné stratégie pre výučbu a vzdelávanie – najmä v súvislosti s jazykmi – ako aj empatiou a uvedomelosťou, pokiaľ ide o ich vlastné presvedčenia a kultúrne rozdiely.

2. Odstraňovanie jazykových prekážok na vytváranie dynamickejších pohraničných regiónov

Pohraničné regióny sú miestami, kde by sa proces európskej integrácie mal pociťovať najpozitívnejšie – štúdium, odborná príprava, práca, starostlivosť a podnikanie naprieč hranicami sú všetko každodenné činnosti, ktoré by mali byť možné bez ohľadu na existenciu administratívnej štátnej hranice. Pohraničné regióny však vo všeobecnosti dosahujú slabšie hospodárske výsledky ako iné regióny v rámci členského štátu.

V oznámení o pohraničných regiónoch sa na jazyky poukázalo ako na jednu z najväčších prekážok cezhraničnej mobility, obchodu a rozvoja. Podporujú sa preto projekty zamerané na podnecovanie jazykového vzdelávania a dvojazyčnosti v pohraničných regiónoch. V rámci stratégie Komisie ponúknuť každému občanovi príležitosť učiť sa dva cudzie jazyky už od veľmi skorého veku môže byť jedným z týchto jazykov v ideálnom prípade jazyk susednej krajiny. Ak sa odstránia jazykové prekážky, bude možné lepšie preskúmať príležitosti cezhraničnej zamestnanosti, ktoré ponúkajú pohraničné regióny, čo prispeje k rastu a prosperite. Pre študentov jazykov, učiteľov a rodičov to môže byť motivujúcim faktorom na zlepšenie ich jazykových zručností a môže to priniesť novú dynamiku do jazykovej výučby a vzdelávania.

Zdrojom inšpirácie môžu byť existujúce osvedčené postupy týkajúce sa úsilia o presadzovanie dvojazyčnosti v pohraničných regiónoch na regionálnej úrovni, zapojenie všetkých sektorov vzdelávania, od vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve až po vysokoškolské vzdelávanie vrátane odborného vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj odborných stáží.

V rámci projektov jazykového vzdelávania navrhnutých na udelenie európskej jazykovej značky by sa malo uvažovať nad tým, ako je možné riešiť vyššie uvedené výzvy a ako možno využiť nové iniciatívy, inovatívne vyučovacie metódy a nové technológie na

⁷ Európska komisia (2017), Preparing teachers for diversity: the role of initial teacher education (Príprava učiteľov na rozmanitosť: úloha počiatočného vzdelávania učiteľov); k dispozícii na: https://ec.europa.eu/education/news/20170510-diversity-teaching-report_en.

EURÓPSKA KOMISIA
GENERÁLNE RIADITEĽSTVO PRE VZDELÁVANIE A KULTÚRU

Mládež, vzdelávanie a Erasmus+
Školy a viacjazyčnosť

zlepšenie skúseností mladých ľudí so štúdiom jazykov, na vytváranie lepších a inkluzívnejších škôl alebo na motivovanie obyvateľov pohraničných regiónov, aby sa učili jazyk svojich susedov. Príspevky by mohli zahŕňať široké spektrum partnerov, od škôl vrátane inštitúcií odborného vzdelávania a odbornej prípravy až po regionálne a miestne orgány a obce, občiansku spoločnosť, médiá, komunitné centrá alebo múzeá.